

МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ

ПЕНІТЕНЦІАРНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ

ІНСТИТУ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПАУ

ОСІННІ ЧИТАННЯ ОСВІТЯН.

**ОСВІТА ПІД ЧАС ВІЙНИ:
АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ,
ЕФЕКТИВНІ ФОРМИ ТА
БЕЗПЕЧНИЙ ПРОСТІР**

*I Всеукраїнська науково-практична конференція
(м. Чернігів, 30 жовтня 2025 року)*

ЧЕРНІГІВ

УДК 005.591.11:005.336.5:37.091.12-057(082)

М 58

*Рекомендовано до друку вченою радою Пенітенціарної академії
України (протокол № 16 від 28 листопада 2025 р.).*

Головний редактор:

Аніщенко В. О. – доктор педагогічних наук, професор.

Редакційна колегія:

Разумейко Н. С. – кандидат педагогічних наук, доцент;

Шарапова Ю. В. – кандидат педагогічних наук.

Осінні читання освітян. Освіта під час війни: актуальні аспекти, ефективні форми та безпечний простір: матеріали І Всеукраїнської наук.-практ. конф. (м. Чернігів, 30 жовтн. 2025 р.) / голов. ред. В. О. Аніщенко ; Пенітенціарна академія України. Чернігів : ПАУ, 2025. 320 с.

До збірника матеріалів І Всеукраїнської науково-практичної конференції увійшли публікації закордонних і вітчизняних учених і практиків, здобувачів вищої та фахової передвищої освіти.

Наукові доробки присвячені актуальним питанням значення та ролі освіти як чинника національної стійкості, психолого-педагогічній підтримці учасників освітнього процесу, інтенсифікації застосування інноваційних форм навчання та цифровізації освітнього процесу, правовим та етичним проблемам забезпечення інклюзивності, безпеки освітнього середовища закладів вищої освіти.

Видання буде корисним для науковців, викладачів, аспірантів, здобувачів різних рівнів вищої освіти.

*Матеріали викладені в авторській редакції з незначними
коректорськими правками. Відповідальність за точність поданих фактів,
цитат, цифр і прізвищ несуть автори.*

*Електронна копія збірника безплатно розміщується у відкритому доступі
на офіційному сайті Пенітенціарної академії України
(<https://pau.edu.ua/materials-of-scientific-conferences/> у розділі «Видання.
Матеріали наукових конференцій»)*

© Пенітенціарна академія України

Krichker O., Yeremeieva N. Ai instruments for developing the professional competence of english language teacher.....	203
Панасюк В., Музичук А. Інноваційні форми навчання та цифрові рішення..	206
Панасюк В., Дрозд Р. Підтримка учнів як пріоритет освітнього процесу під час війни.....	208
Панасюк В., Ходаківська М. Інноваційні форми навчання та цифрові рішення.....	211
Перцева В. Формування професійних комунікативних навичок майбутніх юристів.....	213
Разумейко Н., Ткаченко О., Ковальська П., Кузнєцов О. Інноваційні підходи до навчання молодших інспекторів: впровадження перевернутої моделі.....	217
Риженко В. Інноваційні форми навчання в підготовці студентів медиків.....	220
Назарко С., Суворова С. Інноваційно-цифрові підходи до організації навчання у контексті модернізації освіти.....	223
Чубань В., Скоробогатов Ю. Трансформація ролі викладача від «Джерела знань» до «Куратора навчання» в епоху ШІ-тьюторів.....	226
Пустова С., Мірошніченко В. Природно-заповідні території як навчально-практична платформа формування екологічної свідомості студентів.....	228
 Секція 4. ПРАВОВІ ТА ЕТИЧНІ ВИКЛИКИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ	
Аніщенко В., Руденок Д. Актуальні питання щодо підвищення кваліфікації співробітників правоохоронних органів України (психолого-педагогічний та етичний аспекти).....	234
Брижко М. Основні етапи формування правової культури студентської молоді в ЗВО за доби незалежності.....	238
Василишина Н. Практикум «Foreign language of the specialty» для здобувачів вищої освіти спеціальності 293 «International law» як інноваційний компонент навчальної програми.....	241
Гейда О. Імплементация міжнародних норм захисту прав засуджених та ув'язнених до програм підготовки персоналу ДКВС України.....	244
Hron V., Lazorenko L. Artificial intelligence as a sum of challenges for modern education.....	248
Гулієва Д., Лілік О. Методика застосування інтермедіального аналізу на уроках зарубіжної літератури в старших класів.....	250
Доній Н. Портфоліо як інструмент оцінювання при студентоорієнтованому навчанні в умовах інтернаціоналізації освіти.....	253
Єрмак С. Навчання персоналу, як чинник протидії організованій злочинності в установах виконання покарань.....	257
Завацький П. Особливості освітньої діяльності регіональних торгово-промислових палат під час повномасштабного вторгнення росії.....	260

Viktoriya Hron
Candidate of Historical Sciences
Senior Lecturer, Department of Language Training
National University of Civil Defense of Ukraine, Cherkasy, Ukraine

Lyudmila Lazorenko
Lecturer, Department of Language Training
National University of Civil Defense of Ukraine, Cherkasy, Ukraine

ARTIFICIAL INTELLIGENCE AS A SUM OF CHALLENGES FOR MODERN EDUCATION

The famous American businessman and futurist Martin Ford, analyzing current trends in global labor markets in one of his bestsellers, “Rise of the Robots. Technology and Threat of a Jobless Future” (2015), came to a rather disappointing conclusion: information technologies affect the structure of unemployment and social inequality in a completely different way than the optimists of the 1960s imagined. According to the author, based on numerous statistical reports, highly skilled professions were the least protected from the onslaught of automated systems, against the background of the growing demand for unskilled labor [1]. In the future, M. Ford hints, any workplace equipped with a computer can be replaced by machine intelligence.

To the question "Can artificial intelligence replace teachers?" most Ukrainian teachers and education seekers automatically give a negative answer. But why? After all, a thoughtful analysis of some mainstream positions adopted by the educational community forces, at the very least, to question the consistency of the outlined position.

Let us ask ourselves another question: "Is teaching a technology or an art?" Against the backdrop of insistent recommendations and direct instructions to teachers of all levels of accreditation to persistently master information technology knowledge, it seems that art is taking a back seat. In this regard, it should be noted that the expansion of information technologies has the effect of limiting the real creativity of the teacher and equalizing the competencies of specialists with different professional and communicative potential

through the forced use of ready-made templates. Their diversity does not add to creativity, any more than the assortment of goods on supermarket shelves does.

Another aspect of the problem arises from comparing art and technology in terms of subject-object relations. If the artistic act is a process in the “subject – object” system, then technology involves influencing an object through another object, which makes the figure of the subject an insignificant element of the combination. The use of ready-made demonstration materials and ready-made algorithms for preparing and checking educational tasks, on the one hand, significantly facilitates the work of the teacher, but on the other hand, raises the question of whether it will be possible to do without this intermediate link in the future. At least in some cases.

Finally, it is worth saying a few words about the goal of the modern educational process in the context of the problem of the expansion of artificial intelligence. The introductory part of the Law of Ukraine “On Education” states: “The goal of education is the comprehensive development of a person as an individual and the highest value of society, his talents, intellectual, creative and physical abilities, the formation of values and competencies necessary for successful self-realization...” [2]. In other words, the comprehensive development of the student should be carried out within the framework of the so-called competency-based approach, which is currently the main educational paradigm in our country.

As is known, the key characteristic of the competency approach is a practical orientation, an orientation towards the development of skills, an emphasis not on the assimilation of information, but on results – integral indicators of the training of future specialists [3]. At first glance, everything looks logical: the consistent use of a competency-based approach in pedagogical practice will contribute to the implementation of the main educational goal outlined by the legislation. However, upon closer analysis, it becomes clear that we are talking about the formation of personality functions. And the personality itself at least fades into the background.

Thus, if the public order of the education system is created around a person as an individual, its fulfillment is not possible without a human teacher. If the focus of the query is on the functional potential of a person, technologies that narrow the area of responsibility of human intelligence, thereby expanding the possibilities of using artificial intelligence, come to the fore.

References

1. Ford M. Pryshestia Robotive. Tekhnika i Zahroza Maibutnoho Bezrobittia [Rise of the Robots. Technology and Threat of a Jobless Future]. Kyiv: "Nash Format", 400 p. [in Ukrainian]
2. Zakon Ukrainy «Pro osvitu» [The Law of Ukraine "On Education"]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> [in Ukrainian]
3. Kompetentnisnyi pidkhid [Competency approach]. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Компетентнісний_підхід [in Ukrainian]

Дарина Гулієва

*магістрантка філологічного факультету,
Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка,
м. Чернігів, Україна*

Ольга Лілік (науковий керівник)

*доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри української мови, літератури та журналістики,
Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка,
м. Чернігів, Україна*

МЕТОДИКА ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРМЕДІАЛЬНОГО АНАЛІЗУ НА УРОКАХ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ В СТАРШИХ КЛАСІВ

Сучасна методика навчання зарубіжної літератури перебуває на етапі активного оновлення, що зумовлено переходом освіти на компетентнісну модель. Одним із найперспективніших напрямів інтеграції мистецтв в освітній процес є інтермедіальний аналіз, який ґрунтується на взаємодії різних видів мистецтва — літератури, живопису, музики, кіно, театру. Застосування інтермедіального підходу дає учням змогу сприймати художній твір не лише як текст, а як культурний феномен, у якому поєднуються вербальні, зорові та звукові образи [1, с. 17].